

Roberto Looso liudijimas apie elzasietišką tapatybę

Šaltiniai: Institut National de l'Audiovisuel (Ina), Prancūzija

Kalbėdamas pašnekovas mini I ir II pasaulinius karus („paskutinis karas“, „keistasis karas“ – taip jis apibūdina II pasaulinio karo pradžių). Jis taip pat pasakoja, kad prancūzas jis buvo 45 tarpukario metus, nors iš tikrųjų tai buvo tik 21 metų laikotarpis (1919–1940). Sakinyje: „Ir pagaliau dabar, šiame paskutiniame kare, laimei viskas yra gerai“ „kare“ reikėtų suprasti kaip „po karo“.

„Taigi turėčiau jums pasakyti, kad kaip elzasietis, gimęs 1896 m., o dabar eina 1988-ieji, aš perėjau visus įmanomus etapus, kuriuos elzasietis gali išverti. Iki man sukako 22 metai, kol grįžome iš karo, buvome vokiečiai. Taigi visos studijos, viskas nuėjo šuniui ant uodegos. Reikėjo viską pradėti nuo nulio. O prancūzai buvome, atrodo, lygiai 45 metus. Ir, kai tik viskas pas mus, elzasiečius, ėmė gerėti, prasidėjo naujas karas. Jūs viską prisimenate, mus okupavo naciai, ir visuomet buvo meluojama. Mums sakydavo : „jūs esate vokiečiai“! Bet mes su tuo nesitaikstėme. Ir dėl ko mums, elzasiečiams, buvo skaudžiausia – tai dėl moralinių principų, pilietybės – nežinojome kokiems Dievams melstis! Ką vieni sakė, kad yra teisinga, buvo neteisinga, ir atvirksčiai. Ypač jaunimui tai buvo moralinis konfliktas. Mes iš tiesų nežinojome, kur eiti. Ir pagaliau dabar, šiame paskutiniame kare, laimei jau viskas yra gerai. Bet mes... aš pakeičiau pilietybę keturis kartus. Keturis kartus keičiau uniformą! 1915 m. kaudamasis Rusijoje dėvėjau vokišką uniformą. O paskutiniame kare turėjau prancūzišką uniformą ir koviausi čia, prie Reino. Bet mes nieko nepasiekėme, tai buvo „keistasis karas“. Ir pagaliau dabar ramu. Kadangi turiu galimybę kreiptis į visus, noriu pasakyti, kad esame laimingi, kad pagaliau radome savo namus. Ir kad matome abi tautas, abi kaimynės apibus Reino, jei galiu taip pasakyti, ir kad pagaliau jos sutaria. Kad dabar galėtume gyventi ramiai ir kad galėtume gyventi kaip visi kiti gyveno... bet tada mes negalėjome. Aš mačiau, kaip mūsų Elzasas du kartus buvo visiškai nuniokotas. (...)"